

Anna E. Dziedzic

Opracowanie przygotowane we współpracy z Crew United Polska

Koprodukcja filmowa z Niemcami

FOCUS ON
POLAND

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z programu Rozwój Sektorów Kreatywnych

crew united

KRAJOWA IZBA PRODUCENTÓW
AUDIOWIZUALNYCH

Centrum
Rozwoju
Przemysłów
Kreatywnych

Spis Treści

RYNEK AUDIOWIZUALNY W NIEMCZECH	4
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	5
FINANSOWANIE FEDERALNE	7
FFA Filmförderungsanstalt	7
FFA - FINANSOWANIE PROJEKTÓW NIEMIECKICH	8
FFA - FINANSOWANIE PROJEKTÓW MIĘDZYNARODOWYCH	9
Deutscher Filmförderfonds (DFFF)	10
BKM - Bundesregierung für Kultur und Medien	14
Kuratorium junger deutscher Film	14
Nowa ustawa o finansowaniu produkcji filmowej w Niemczech	15
FINANSOWANIE REGIONALNE	16
Fundusze regionalne w Niemczech	17
Polskie produkcje	19
PROGRAMY MIĘDZYNARODOWE	20
World Cinema Fund	20
German-Turkish Co-Production Development Fund	20
Canada Germany Digital Media Incentive	20
TELEWIZJE PUBLICZNE ORAZ SPÓŁKI ZALEŻNE	21
Telewizja ARTE	21
ZDF Studios	21
ARD Degeto Film GmbH	21
KATALOG NIEMIECKICH PRODUCENTÓW I USŁUGODAWCÓW	22
CASE STUDY: <i>THE DELEGATION</i>	24

RYNEK AUDIOWIZUALNY W NIEMCZECH

Niemiecki rynek audiowizualny jest jednym z największych i najbardziej dynamicznych w Europie, zarówno pod względem wolumenu rocznej produkcji, jak i frekwencji w kinach oraz aktywności platform VOD. Całkowite przychody z mediów audio i audiowizualnych wedle szacunków VAUNET (Niemieckiego Stowarzyszenia Mediów) osiągnęły w roku 2023 wartość **13,5 miliarda euro**. Na rok 2024 prognozowany jest 4,3% wzrost napędzany głównie przez przychody z subskrypcji i reklam w streamingu audio i video.¹

Rocznie produkuje się w Niemczech około 250-300 filmów pełnometrażowych. Wśród nich są zarówno duże produkcje kinowe, jak i mniejsze, niezależne filmy artystyczne. Filmy produkowane są głównie przez lokalne studia filmowe przy wsparciu federalnych i regionalnych funduszy filmowych. Przemysł filmowy w Niemczech koncentruje się w czterech głównych ośrodkach – duże studia zlokalizowane są w Berlinie i Brandenburgii, Bawarii (Monachium), Nadrenii Północnej-Westfalii (Kolonia) i Hamburgu.

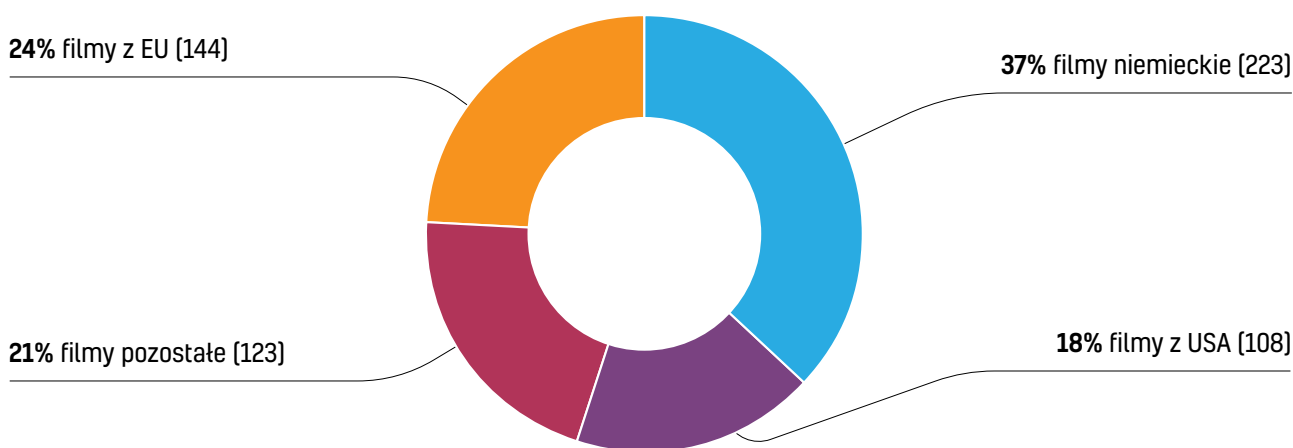
Średni budżet filmu fabularnego w Niemczech wynosi około 3-5 milionów euro. Budżety dużych filmów kinowych często sięgają kilkunastu milionów euro, zwłaszcza w przypadku koprodukcji międzynarodowych i filmów kierowanych na rynek globalny. Budżety produkcji niskobudżetowych oraz filmów artystycznych to kwoty rzędu od kilkuset tysięcy do 2 milionów euro.

Niemcy są jednym z największych rynków kinowych w Europie. **Roczna frekwencja w kinach waha się między 100 a 120 milionów widzów (w latach 2010-2019)**, co czyni go jednym z największych rynków kinowych na kontynencie, zaraz po Francji. Chociaż pandemia COVID-19 wpłynęła negatywnie na frekwencję, widownia stopniowo powraca do kin, a niemieckie produkcje (szczególnie komedie i thrillery) cieszą się dużą popularnością wśród lokalnych widzów.

W Niemczech funkcjonuje 4 901 ekranów kinowych. W 2023 roku sprzedano 95,7 miliona biletów do kina (wzrost o 22,7% w stosunku do roku 2022), z czego 22,4 miliona to bilety na filmy niemieckie (24,3% udział w rynku). Box office za rok 2023 to 929,1 miliona euro.

- 37% filmy niemieckie (w tym koprodukcje)
- 24% filmy z EU (w tym koprodukcje)
- 18% filmy z USA
- 21% filmy z pozostałych krajów

Filmy w niemieckich kinach w 2023 - łącznie 598

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

W Niemczech istnieje kilka kluczowych źródeł finansowania produkcji audiowizualnej, obejmujących zarówno instytucje publiczne, jak i prywatne. System wsparcia dla produkcji audiowizualnej jest złożony i wielopoziomowy, a jego filarami są **fundusze federalne (krajowe) i regionalne** oferujące dotacje na różnych etapach produkcji – od scenariusza, poprzez produkcję, po postprodukcję. **Istotne jest, że dofinansowanie ze źródeł federalnych i regionalnych może być łączone.**

System finansowania uzupełniają stacje telewizyjne – publiczne (ARD, ZDF) i prywatne, które współfinansują filmy telewizyjne i seriale przeznaczone do emisji na ich antenie, ale także odprowadzają część pozyskanych obowiązkowych opłat abonamentowych do federalnych (FFA) i regionalnych programów wspierających produkcję audiowizualną. ARD przekazuje rocznie ok. 50 milionów euro². W 2022 roku ARD zainwestowała w produkcję filmową łącznie 893,6 miliona euro (851,2 miliona euro w roku 2021), z czego trzy czwarte trafiło do niezależnych producentów filmowych bądź licencjodawców³. Publiczni nadawcy finansują projekty również poprzez własne fundusze produkcyjne i spółki zależne.

Niemiecki rynek VOD rozwija się dynamicznie i odgrywa coraz większą rolę w konsumpcji treści audiowizualnych. Najważniejsi gracze na rynku to **Netflix, Amazon Prime Video, Disney+, Sky, Apple TV+**, a także lokalne platformy jak **Joyn** czy **Magenta TV**. Wzrost popularności VOD w Niemczech sprawia, że platformy te coraz częściej inwestują w niemieckie produkcje oryginalne, które powstają z myślą o rynku lokalnym, ale także o widzach międzynarodowych.

VOD stał się w Niemczech nie tylko alternatywą dla kina, ale także znaczącym źródłem finansowania produkcji, co przyczynia się do większej liczby projektów o wysokiej jakości produkcyjnej. Wzrost liczby tych produkcji zauważalny jest też w Polsce, zwłaszcza w kontekście wykorzystania wprowadzonego w 2019 roku systemu zachęt (30% cash rebate). W ostatnich latach dzięki zachętom były realizowane takie produkcje telewizyjne i streamingowe jak *Barbarzyńcy*, *W niemieckim domu*, *Die Wespe*, *Der Palast*, *Westwall*, *Das Weiße Haus am Rhein* czy *Anywhere*.

Niemcy często angażują się w **międzynarodowe koprodukcje**, rocznie powstaje ich ok. 60-80. Nasi sąsiedzi są stroną **Konwencji Rady Europy o koprodukcji filmowej**, która obejmuje kraje członkowskie Rady Europy i umożliwia realizację koprodukcji wielostronnych. Nadal jednak na ratyfikację czeka podpisana w marcu 2022 roku aktualizacja z 2017 roku, co oznacza, że na razie obowiązuje Konwencja z 1992 roku, zgodnie z którą minimalny udział koproducenta to 20% w przypadku projektów dwustronnych i 10% dla koprodukcji wielostronnych.

Osobno funkcjonują **umowy bilateralne o koprodukcji** z takimi krajami jak: Argentyna, Australia, Austria, Bośnia i Hercegowina, Brazylia, Chile, Chorwacja, Francja, Hiszpania, Indie, Izrael, Kanada, Luksemburg, Macedonia Północna, Niderlandy, Nowa Zelandia, Portugalia, Republika Południowej Afryki, Rosja, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy oraz Chiny (w przygotowaniu).

Niemcy najczęściej koprodukują filmy z sąsiednimi krajami europejskimi, szczególnie z Francją, Szwajcarią, Austrią, Niderlandami, Luksemburgiem i Włochami. Oprócz partnerów europejskich istotnymi partnerami koprodukcyjnymi dla Niemiec są również Kanada oraz Izrael, co wynika z bilateralnych umów oraz wsparcia ze strony krajowych i regionalnych funduszy filmowych.

W Niemczech dostępne są też programy paneuropejskie jak **Kreatywna Europa** czy **Eurimages**.

2 <https://www.ard.de/die-ard/aufgaben-der-ard/Kulturfoerderung-100/>

3 <https://www.ard.de/die-ard/aufgaben-der-ard/ARD-Produzentenbericht-100/> ARD-Produzentenbericht 2022

**FINANSOWANIE PRODUKCJI
AUDIOWIZUALNEJ
W NIEMCZECH**

Za tworzenie i realizację polityki kulturalnej na poziomie federalnym odpowiada w Niemczech instytucja rządowa **Bundesregierung für Kultur und Medien (BKM)**, czyli **Federalny Urząd ds. Kultury i Mediów**. Do jej głównych zadań należy tworzenie strategii rozwoju kultury i mediów w Niemczech, promowanie kultury i sztuki oraz wsparcie ochrony dziedzictwa narodowego, współpraca z instytucjami regionalnymi oraz międzynarodowymi w zakresie wymiany kulturalnej, monitoring wolności prasy i mediów. W zakresie wspierania przemysłu filmowego BKM finansuje programy wsparcia dla filmów i produkcji audiowizualnych (np. DFFF, GMPF) oraz wspiera koprodukcje międzynarodowe i projekty innowacyjne.

FFA Filmförderungsanstalt

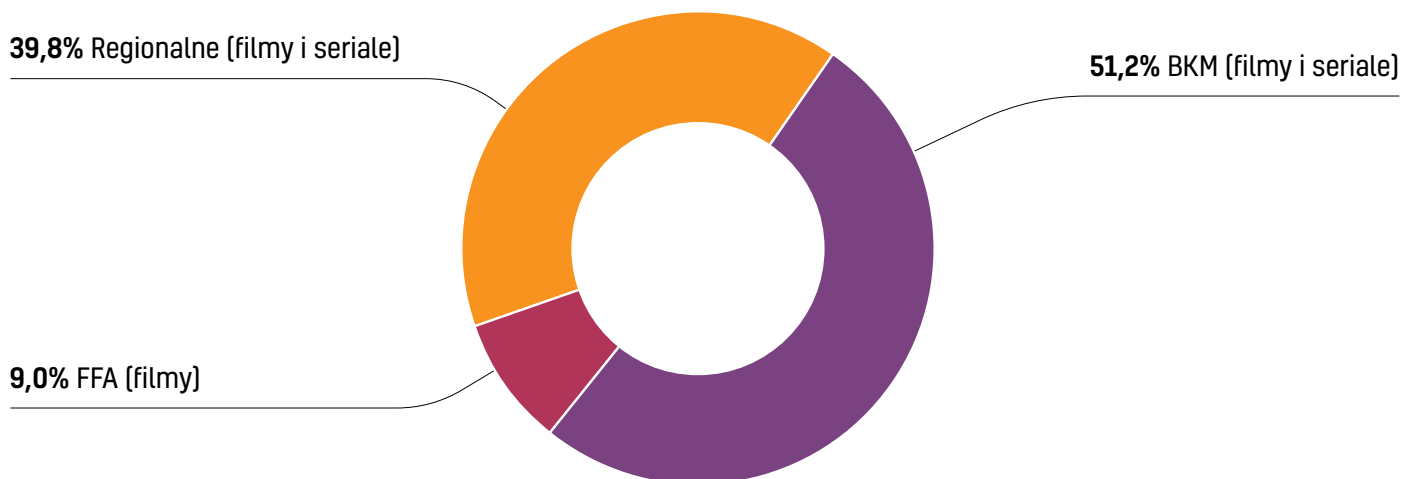
Najważniejszą instytucją finansującą filmy i wspierającą rozwój niemieckiego przemysłu filmowego jest **FFA Filmförderungsanstalt**. Budżet FFA jest finansowany za pośrednictwem tzw. opłaty filmowej, która jest pobierana m.in. od kin oraz podmiotów z branży audiowizualnej. Do tego grona póki co nie zaliczają się streamerzy, choć ta propozycja jest w ostatnich latach szeroko dyskutowana. FFA finansuje filmy fabularne na wszystkich etapach produkcji i eksploatacji: od developmentu scenariusza, przez produkcję, po sprzedaż i dystrybucję. Dodatkowe wsparcie jest dostępne na finansowanie kin, zachowanie niemieckiego dziedzictwa filmowego, promocję niemieckiego kina za granicą oraz rozwój edukacji filmowej. Ponadto FFA regularnie gromadzi, analizuje i publikuje najważniejsze dane rynkowe dotyczące rynku audiowizualnego w Niemczech.

FFA odpowiada za administrowanie swoimi programami wsparcia oraz programami finansowania dotowanymi przez BKM. Należą do nich Deutscher Filmförderfonds DFFF (Niemiecki Federalny Fundusz Filmowy) oraz German Motion Picture Fund GMPF (Niemiecki Fundusz Filmowy).

FFA współpracuje również z innymi europejskimi instytucjami finansującymi produkcję audiowizualną w celu wspierania rozwoju projektów międzynarodowych i koprodukcji. Jest członkiem European Film Agency Directors (EFAD), stowarzyszenia zrzeszającego instytucje finansujące filmy z 35 krajów europejskich.

Jak podaje BKM w 2023⁴ roku budżet na produkcję filmów i seriali wyniósł około 370 milionów euro. Z czego finansowanie federalne to 221 milionów euro, na które składa się 33 miliony euro pochodzące z budżetu FFA i przeznaczone na finansowanie filmów oraz 188 milionów z BKM (166 milionów euro na programy DFFF I, DFFF II, GMPF oraz 22 miliony euro na inne programy wsparcia BKM).

Finansowanie filmów i seriali premium 2023

FFA – FINANSOWANIE PROJEKTÓW NIEMIECKICH

Produkcja - wsparcie przeznaczone dla filmów fabularnych i dokumentalnych o znaczącym potencjale kinowym, gdzie dotacje mogą wynosić do 50% całkowitego budżetu produkcji. Finansowanie jest dostępne dla producentów z siedzibą w Niemczech na niemieckie projekty filmowe i międzynarodowe koprodukcje trwające co najmniej 79 minut. Jednym z warunków finansowania jest to, że film musi być w dużej mierze nakręcony lub zdubbingowany w języku niemieckim oraz że w produkcję zaangażowane są niemieckie lub europejskie studia i firmy postprodukcyjne. Główne zdjęcia nie mogą zostać rozpoczęte przed złożeniem wniosku, który składa się co najmniej cztery tygodnie przed sesją. Decyzje w sprawie finansowania zazwyczaj podejmowane są sześć do ośmiu razy w roku.

Rozwój scenariusza - wsparcie dla scenarzystów pracujących nad oryginalnymi scenariuszami filmów fabularnych, gdzie dotacje mogą wynosić do 25 000 euro, a w wyjątkowych przypadkach do 35 000 euro. Autorzy mogą składać wnioski samodzielnie, o ile mają na koncie 2 produkcje zrealizowane i dystrybuowane w kinach europejskich. Debiutanci mogą składać wnioski wraz z niemieckim producentem. Decyzje w sprawie finansowania zazwyczaj są podejmowane sześć do ośmiu razy w roku.

Filmy krótkometrażowe - wsparcie przeznaczone dla filmów o długości do 30 minut oraz filmów dla dzieci o długości do 58 minut, gdzie dotacje mogą sięgać do 20 000 euro na projekt. Program skierowany jest do młodych twórców, studentów oraz niezależnych producentów. Aplikować mogą niemieccy producenci, a środki są przyznawane raz w roku, nie później niż do końca marca.

FFA – FINANSOWANIE PROJEKTÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Fundusz dla koprodukcji mniejszościowych

FFA zapewnia 1 milion euro rocznie na finansowanie międzynarodowych koprodukcji z mniejszościowym udziałem Niemiec. Dofinansowanie jest dostępne dla pełnometrażowych filmów fabularnych, animowanych i dokumentalnych z premierą kinową w Niemczech i kraju koproducenta. Wnioski mogą składać producenci z siedzibą w Niemczech, a niemiecki wkład musi wynosić co najmniej 10%. Całkowite koszty produkcji filmu fabularnego powinny wynosić co najmniej **2 miliony euro**, przy minimalnym udziale Niemiec wynoszącym 350 000 euro. W przypadku filmów dokumentalnych budżet powinien wynosić co najmniej **700 000 euro**, przy minimalnym udziale Niemiec wynoszącym 150 000 euro. Maksymalna kwota dofinansowania wynosi 400 000 euro. Co najmniej 50% finansowania w kraju koproducenta musi być zabezpieczone w momencie składania wniosku. Zdjęcia główne nie mogą się rozpocząć przed złożeniem wniosku. Komisja zbiera się dwa razy w roku i priorytetyzuje projekty o dużym potencjale festiwalowym lub komercyjnym na rynku niemieckim i międzynarodowym.

Niemiecko-Francuskie „Minitraité”

Bliska współpraca Niemiec i Francji została przypieczętowana powołaniem osobnego programu dla obsługi koprodukcji z obu krajów. Fundusz dysponuje budżetem 3,2 miliona euro rocznie, na które po niemieckiej stronie składają się BKM i FFA. Komisja selekcyjna spotyka się trzy razy w roku, a wnioski o dofinansowanie muszą być składane w tym samym czasie przez niemieckiego producenta do FFA i przez francuskiego producenta do CNC (Centre national du cinéma et de l’image animée). Niemiecki producent może ubiegać się o pożyczkę w wysokości do 20% swojego udziału w koprodukcji, ale **nie więcej niż 300 000 euro**. Udział krajów trzecich jest dozwolony w ograniczonym zakresie, przy czym obowiązują kryteria jak w innych programach FFA.

Dodatkowo 200 000 euro z powyższej puli jest przeznaczony na Niemiecko-Francuski Fundusz Developmentowy, w którym producenci z obu krajów mogą ubiegać się o pokrycie **do 50 000 euro** kosztów rozwoju projektu filmowego. Projekt powinien być pierwszym lub drugim filmem dla jednego lub obu wnioskodawców.

Polsko-Niemiecki Fundusz Filmowy

Producenci z Polski i Niemiec mogą składać wnioski o dofinansowanie rozwoju projektów i produkcji filmowej w ramach Polsko-Niemieckiego Funduszu Filmowego. Na istniejący od 2016 roku budżet funduszu składają się FFA, Polski Instytut Sztuki Filmowej (PISF), Mitteldeutsche Medienförderung (MDM) i Medienboard Berlin-Brandenburg (MBB). Roczny budżet wynosi 500 000 euro. Celem funduszu jest wzmocnienie koprodukcji między Niemcami a Polską w ramach mniejszych budżetów (z reguły do 750 000 euro). W przypadku koprodukcji polsko-niemieckich o wyższych budżetach istnieje możliwość pozyskania środków z regularnych programów wsparcia.

Z funduszu mogą być dofinansowane projekty filmów pełnometrażowych, w tym debiuty i filmy nowatorskie. Projekty powinny być wysokiej jakości artystycznej i wykazywać potencjał dystrybucyjny co najmniej w Niemczech i Polsce. Dofinansowanie udzielane jest po stronie polskiej w formie dotacji do 70% kosztów przedsięwzięcia, jego maksymalna wysokość wynosi 150 000 euro. Warunkiem złożenia wniosku jest zawarcie umowy koprodukcyjnej między polskim producentem a producentem niemieckim z siedzibą w Niemczech Środkowych (MDM) lub Berlinie-Brandenburgii (MBB). Udział finansowy każdego producenta w całkowitych kosztach przedsięwzięcia musi wynosić minimum 20% wliczając w to dofinansowanie. Istotną część kwoty dofinansowania powinna zostać wydana w Polsce oraz w regionie odpowiedniego funduszu niemieckiego.

Wnioski składane są oddzielnie – polski producent do PISF, niemiecki do jednego z funduszy regionalnych, przy czym drugi fundusz i FFA powinny otrzymać kopię wniosku. Decyzję podejmują wspólnie dyrektorzy PISF, FFA, MDM i MBB na sesjach, które odbywają się dwa razy w roku.

Z kolei do dofinansowania developmentu kwalifikują się projekty rozwoju pełnometrażowego filmu fabularnego, animowanego i twórczego filmu dokumentalnego. Dofinansowanie udzielane jest po stronie polskiej w formie dotacji do 70% kosztów przedsięwzięcia i może wynieść maksymalnie 70 000 euro. Warunkiem złożenia wniosku jest zawarcie umowy co-developmentowej przez producenta z Polski i Niemiec (z regionów MDM i MBB). Udział finansowy każdego producenta w kosztach całkowitych przedsięwzięcia musi wynosić minimum 20% wliczając w to dofinansowanie. Wykazanie efektu regionalnego w przypadku developmentu z reguły nie jest wymagane. Podobnie jak w przypadku produkcji każdy z koproducentów składa wniosek po swojej stronie, a decyzję o przyznaniu środków podejmują dyrektorzy czterech partycypujących instytucji.

Deutscher Filmförderfonds (DFFF)

DFFF to inicjatywa Bundesregierung für Kultur und Medien (BKM) mająca na celu wzmocnienie produkcji filmowej w Niemczech. DFFF jest administrowany przez Filmförderungsanstalt (FFA) i pełni funkcję pierwszego punktu kontaktowego dla filmowców z zagranicy. Produkcje filmów fabularnych, dokumentalnych lub animowanych, które wydają w Niemczech co najmniej 25% swojego budżetu, mogą uzyskać dotację w wysokości do 20-25% zatwierdzonych kosztów, w zależności od poziomu wydatków. Dostawcy serwisów mogą ubiegać się o dotację w wysokości 25% zatwierdzonych kosztów produkcji, jeśli budżet filmu przekracza 20 milionów euro, a niemieckie koszty produkcji przekraczają 8 milionów euro.

Równolegle funkcjonują trzy programy:

- DFFF I przeznaczony dla producentów (koprodukcje)
- DFFF II przeznaczony dla dostawców usług produkcyjnych (serwisy)
- GMPF wspierający produkcję seriali premium (wysokobudżetowych) i filmów, które nie są dystrybuowane w kinach.

We wszystkich trzech programach wnioski można składać w dowolnym momencie roku, ale nie później niż sześć tygodni przed rozpoczęciem głównej części zdjęć. Projekty są rozpatrywane według kolejności złożenia. Dotację można otrzymać po spełnieniu wszystkich kryteriów kwalifikowalności i zabezpieczeniu 75% finansowania. Wnioski mogą być składane przez niemieckiego koproducenta tj. z siedzibą w Niemczech (programy DFFF I oraz GMPF) lub dostawcę usług produkcyjnych (program DFFF II). Niemiecki wkład finansowy musi pokryć co najmniej 20% całkowitych kosztów produkcji (tylko w programach DFFF I oraz GMPF).

Wszystkie projekty muszą przejść test kulturowy. Projekty otrzymujące fundusze DFFF I lub DFFF II muszą być komercyjnie dystrybuowane w Niemczech, a seriale premium i filmy otrzymujące fundusze GMPF muszą być pokazywane w niemieckiej telewizji i/lub na platformach VOD dostępnych w Niemczech.

Programy DFFF i GMPF są bardzo zbliżone w sposobie funkcjonowania do polskiego systemu zachęt.

DFFF I

Kryteria programu:

- Przeznaczony dla producentów małych i średnich produkcji o całkowitych kosztach produkcji wynoszących co najmniej 1 milion euro w przypadku filmów fabularnych, 200 000 euro w przypadku filmów dokumentalnych i 2 miliony euro w przypadku filmów animowanych.
- Minimum 25% całkowitych kosztów produkcji ponoszonych powinno być w Niemczech.
- Finansowanie wyniesie do 20% zatwierdzonych niemieckich kosztów produkcji, do 25%, jeśli koszty te przekraczają 8 milionów euro lub nawet do 30% w przypadku dodatkowego finansowania produkcji przez FFA i BKM.
- Maksymalna kwota dofinansowania na film wynosi 4 miliony euro.

Wedle statystyk BKM w latach 2007-2023 w ramach DFFF I dofinansowano 660 koprodukcji, w tym 48 w samym 2023 roku. Prym wiedzie Francja z 136 zrealizowanymi projektami, następnie Austria [120], Szwajcaria [92], Wielka Brytania [50], Włochy [45] i Holandia [43]. Polsko-niemieckich koprodukcji ze wsparciem DFFF I zrealizowano 21.

DFFF II

Kryteria programu:

- Przeznaczony dla usługodawców zatrudnionych do wyprodukowania filmu lub segmentu filmu przy projektach (serwisy) o całkowitych kosztach produkcji wynoszących 20 milionów euro lub więcej.
- Niemieckie koszty produkcji powinny wynieść co najmniej 8 milionów euro dla filmów fabularnych lub co najmniej 2 miliony euro w przypadku filmów animowanych i z wykorzystaniem efektów specjalnych.
- Finansowanie do 25% zatwierdzonych niemieckich kosztów produkcji.
- Maksymalna kwota dofinansowania na film wynosi 25 milionów euro.

German Motion Picture Fund (GMPF)

Program finansowania Federalnego Komisarza Rządu ds. Kultury i Mediów (BKM) przeznaczony do wspierania produkcji seriali premium oraz filmów telewizyjnych lub przeznaczonych na platformy streamingowe. GMPF jest programem automatycznym, co oznacza, że środki są przyznawane bez decyzji komisji, o ile spełnione są wszystkie wymagania, a wnioskowana kwota jest nadal dostępna. Dotacja jest bezzwrotna. O dofinansowanie mogą ubiegać się producenci lub koproducenci z siedzibą lub oddziałem firmy w Niemczech, którzy w przeciągu ostatnich pięciu lat zrealizowali choć jeden film lub serial.

Finansowanie jest dostępne dla seriali fabularnych lub serii dokumentalnych oraz filmów fabularnych o następujących czasach trwania:

- seriale fabularne o długości co najmniej 240 minut na sezon,
- serie dokumentalne o długości co najmniej 180 minut na sezon,
- filmy fabularne o długości co najmniej 79 minut (lub 59 minut w przypadku filmów dla dzieci).

Dofinansowane ze środków GMPF filmy i seriale muszą być emitowane w niemieckiej telewizji lub za pośrednictwem serwisów VOD dostępnych w Niemczech.

Oprócz wymagań co do czasu trwania produkcji, w programie obowiązują też minimalne koszty produkcji:

- dla seriali fabularnych minimalny budżet wynosi 30 000 euro za minutę lub 1,2 miliona euro za odcinek i 7,2 miliona euro za sezon,
- dla serii dokumentalnych minimalne koszty produkcji to 9 000 euro za minutę lub 360 000 euro za odcinek i 1,65 miliona euro za sezon, z ceną za minutę 7 000 euro,
- całkowity koszt produkcji filmów fabularnych (nieprzeznaczonych do dystrybucji kinowej) musi wynosić co najmniej 25 milionów euro.

Niemieckie koszty produkcji projektu muszą stanowić co najmniej 40% całkowitych kosztów produkcji. Kwota dotacji opiera się na zatwierdzonych niemieckich kosztach produkcji i jest ograniczona do:

- 2,5 miliona euro – filmy fabularne
- 10 milionów euro – seriale.

Nabór wniosków w trybie ciągłym, ale nie później niż sześć tygodni przed rozpoczęciem głównej części zdjęć lub animacji.

Wymagane wydatki (minimum spend):

- seriale: do 20 lub 25% zatwierdzonych niemieckich kosztów produkcji; w zależności od niemieckich kosztów produkcji i wyniku w teście kulturowym,
- filmy: do 20% zatwierdzonych niemieckich kosztów produkcji.

Największymi zaletami programu jest przyznawanie wsparcia automatycznie oraz wedle przejrzystych zasad, dotacja jest bezzwrotna, a wypłata pierwszej transzy finansowania następuje na początku zdjęć.

Beneficjenci GMPF w 2023 roku⁵

Projekt	Rodzaj	Aplikujący	Nadawca	Kwota dofinansowania (euro)
A Better Place	Serial	Komplizen Serien GmbH	WDR	2 371 800,00
Achtsam Morden	Serial	Constantin Television GmbH	Netflix	1 746 773,12
Anywhere	Serial	Gaumont GmbH	Paramount+	671 369,00
Captive	Serial	UFA Fiction GmbH	Apple TV+	5 166 371,00
Cassandra	Serial	Rat Pack Filmproduktion GmbH	Netflix	2 390 476,00
Das zweite Attentat	Serial	EIKON Media GmbH	WDR	1 315 446,63
Der Informant	Serial	Filmpool Fiction GmbH	NDR	1 160 000,00
Der Palast 2	Serial	Moovie GmbH	ZDF	1 480 000,00
Die Kaiserin Staffel 2	Serial	Sommerhaus Serien GmbH	Netflix	1 762 273,40
Die Spaltung der Welt	Seria dokumentalna	Looks Film & TV Produktionen GmbH	SWR	725 279,00
Die Zweiflers	Serial	Turbokultur GmbH	ARD	1 234 979,28
Hameln	Serial	Real Film Berlin GmbH	ZDF	1 440 000,00
Haram	Serial	W&B Television GmbH	Warner TV	1 367 619,00
JMX	Seria dokumentalna	Gebrüder Beetz Filmproduktion Berlin GmbH & Co.KG	Amazon	457 101,39
Kleo Staffel 2	Serial	Zeitsprung Pictures GmbH	Netflix	2 380 267,00
KRANK	Serial	Violet Pictures UG	ZDF	2 058 880,00
Love Sucks	Serial	U5 Filmproduktion GmbH & Co.KG	ZDF	1 200 000,00
Nine Perfect Strangers Staffel 2	Serial	9PS GmbH	Amazon	10 000 000,00
Fräulein Smillas Gespür für Schnee	Serial	Constantin Television GmbH	Netflix	1 252 580,60
Sommerzeit	Serial	The Amazing Film Company GmbH	Paramount+	1 828 571,30
The Next Level	Serial	Letterbox Filmproduktion GmbH	ARD	1 600 000,00
Zeit Verbrechen	Serial	X Filme Creative Pool GmbH	Paramount+	1 215 142,40
			RAZEM	44 824 929,12

⁵ <https://www.ffa.de/german-motion-picture-fund-gmpf-2.html>

BKM - Bundesregierung für Kultur und Medien

Oprócz wspierania dużych produkcji poprzez programy DFFF i GMPF Bundesregierung für Kultur und Medien oferuje także wsparcie dla projektów filmowych o niższych budżetach w zakresie produkcji filmów fabularnych, dokumentalnych, krótkometrażowych oraz developmentu i developmentu treści dla dzieci.

BKM przyznaje finansowanie na:

- produkcję pełnometrażowych filmów fabularnych i dokumentalnych o istotnej wartości artystycznej i kulturowej – dotacja do 250 000 euro,
- produkcję filmów krótkometrażowych (do 30 minut) dla twórców niezależnych i studentów szkół filmowych – dotacja do 50 000 euro,
- development projektu i scenariusza dla doświadczonych twórców oraz debiutantów – dotacja do 50 000 euro,
- wsparcie dla rozwoju filmów dla dzieci – dotacja na rozwój scenariusza do 30 000 euro oraz dotacja na development projektu do 50 000 euro.

Do programów aplikować mogą producenci filmowi z siedzibą w Niemczech, scenarzyści i twórcy, którzy posiadają obywatelstwo niemieckie lub stałe miejsce zamieszkania w Niemczech. Projekty muszą mieć znaczący wkład niemiecki (np. niemiecką obsadę, ekipy produkcyjne lub lokalizacje zdjęciowe). Wnioski mogą być składane przez cały rok, komisje oceniające zbierają się trzy razy w roku dla produkcji i developmentu oraz dwa razy w roku dla kina dziecięcego.

Kuratorium junger deutscher Film

Kuratorium junger deutscher Film to instytucja wspierająca młodych twórców filmowych. Finansuje debiutanckie filmy fabularne, dokumentalne i krótkometrażowe w celu promowania nowych talentów. Aplikować mogą twórcy, którzy nie ukończyli jeszcze swojego pierwszego pełnometrażowego filmu fabularnego, niemieccy producenci filmowi oraz studenci szkół filmowych z Niemiec, realizujący swoje projekty w ramach studiów. Aplikujący muszą być obywatelami Niemiec lub mieć stałe miejsce zamieszkania w Niemczech. Podstawowym wymogiem jest, aby projekt był **pierwszym lub drugim filmem** reżysera w danym formacie (np. pełnometrażowy fabularny, dokumentalny, krótkometrażowy). Kuratorium junger deutscher Film przyjmuje zgłoszenia trzy razy w roku, o dofinansowaniu decyduje komisja, która ocenia projekty pod kątem artystycznym, technicznym oraz ich potencjału festiwalowego.

Nowa ustawa o finansowaniu produkcji filmowej w Niemczech

Nowa ustawa o finansowaniu filmów w Niemczech ma wejść w życie w 2025 roku, wprowadzając istotne zmiany w krajowym systemie wsparcia filmowego. Dla obecnych funduszy, takich jak Deutscher Filmförderfonds (DFFF) i German Motion Picture Fund (GMPF), reforma oznacza ich wycofanie i zastąpienie przez nowy system zachęt podatkowych, który ma być bardziej atrakcyjny dla międzynarodowych produkcji. Nowe przepisy obejmują również obowiązek inwestycyjny dla platform streamingowych, które będą zobowiązane do reinwestowania części swoich zysków w lokalne produkcje, co ma na celu stymulowanie niemieckiego rynku audiowizualnego. Kształt nowej ustawy wciąż poddawany jest konsultacjom środowiskowym, do których przedstawiciele rządu zaprosili ekspertów z produkcji, stowarzyszeń twórców, dystrybucji, kina, nadawców telewizyjnych i dostawców usług audiowizualnych.

Projekt ustawy

Stanowiska konsultowanych organizacji

W Niemczech istnieje 14 regionalnych funduszy filmowych, z czego 9 największych zrzeszonych jest pod parasolową organizacją **Focus Germany** która pełni przede wszystkim funkcje promocyjne oraz dostarcza informacji na temat możliwości finansowania i funkcjonowania przemysłu audiowizualnego w Niemczech. Największe jak FFF Bayern, MBB czy NRW dysponują budżetami 35-41 milionów euro, najmniejsze lokalne inicjatywy jak Filmbüro Bremen czy Sächsische Landesmedienanstalt (SLM) kilkudziesięcioma tysiącami rocznie. Łącznie niemieckie regionalne fundusze dysponują budżetem ok. 190 milionów rocznie na produkcję filmów i seriali premium.

Zasady aplikowania są zbliżone we wszystkich funduszach, najważniejszą rzeczą, o której należy pamiętać, jest konieczność posiadania niemieckiego koproducenta z siedzibą lub oddziałem w danym regionie.

Regionalne fundusze wymagają też tzw. efektu regionalnego (np. Bayerneffekt - efekt bawarski), czyli wydatkowania w danym regionie określonej części dotacji, zwykle jest to 150% lub 100% przyznanej kwoty. Jest to dobrze nam znane rozwiązanie, bo analogiczne zasady obowiązują w polskich regionalnych funduszach filmowych.

Do dofinansowania kwalifikują się:

- Prawie wszystkie gatunki i formaty przed rozpoczęciem zdjęć - od głównego nurtu po kino artystyczne, od filmów krótkometrażowych po seriale premium, od animacji po dokument, od dramatu po komedię.
- Wszystkie fazy produkcji - od rozwoju scenariusza, przez development, preprodukcję, produkcję, po sprzedaż i dystrybucję.
- Niektóre regiony mają również dofinansowanie postprodukcyjne na VFX/CGI (np. MFG-Baden-Württemberg)

Wsparcie udzielane przez regiony zalicza się do schematów selektywnych, decyzje o dofinansowaniu są podejmowane przez komisje, która zbierają się kilka razy w roku np. w Nadrenii Północnej-Westfalii decyzjenci zbierają się 5 razy w roku, a w Bawarii - 4 razy.

Wsparcie ma formę zwrotnych, nieoprocentowanych lub oprocentowanych pożyczek lub bezzwrotnych dotacji (np. w programach dla filmów niskobudżetowych).

W przypadku produkcji filmów i seriali fundusze określają do jakiego procenta kosztów może sięgać ich partycypacja (często do 50% dla filmów i do 30% dla seriali). Nie wszystkie fundusze mają określoną górną granicę dofinansowania na jedną produkcję, np. w MBB brak minimalnych i maksymalnych pułapów dofinansowania, podczas gdy FFF Bayern ustawia *cap* na poziomie 2 milionów euro dla filmu i 600 000 euro dla serialu. Z kolei kwoty dofinansowania na rozwój scenariusza i rozwój projektu są zwykle z góry zdefiniowane i kształtują się przeciętnie na poziomie 20 000 - 50 000 euro na rozwój scenariusza i 100 000 - 150 000 euro na development projektu.

Niemieckie fundusze regionalne mają również programy pozwalające na wsparcie dystrybucji, obejmujące także filmy, które nie korzystały ze wsparcia na produkcję.

We wszystkich funduszach przed złożeniem wniosku jest zalecany lub obowiązkowy wcześniejszy kontakt z administracją funduszy.

Fundusze regionalne w Niemczech:

FilmFernsehFonds Bayern - Monachium, Bawaria

- roczny budżet 41 milionów euro⁶

Medienboard Berlin-Brandenburg - Poczdam Babelsberg, Brandenburgia

- roczny budżet 41 milionów euro

Film- und Medienstiftung NRW - Kolonia, Nadrenia Północna-Westfalia

- roczny budżet 35 milionów euro

Mitteldeutsche Medienförderung (MDM) - Lipsk, Saksonia, Saksonia-Anhalt i Turyngia

- roczny budżet 18,3 miliona euro

Filmförderung Hamburg-Schleswig-Holstein (MOIN) - Hamburg, Szlezwik-Holsztyn

- roczny budżet 15 milionów euro

MfG-Baden-Württemberg - Stuttgart, Badenia-Wirtembergia

- roczny budżet 15 milionów euro

HessenFilm und Medien - Frankfurt nad Menem, Hesja

- roczny budżet 11,5 miliona euro

Nordmedia - Hanover, Dolna Saksonia i Brema

- roczny budżet 11 milionów euro

MV Filmförderung GmbH - Schwerin, Meklemburgia-Pomorze Przednie

- roczny budżet 3,1 miliona euro

Saarland Medien - Saara

- roczny budżet 80 000 euro

Medienförderung Rheinland-Pfalz GmbH - Nadrenia-Palatynat

- roczny budżet 1 milion euro

Filmbüro Bremen - Brema

Thüringer Staatskanzlei - Abteilung Medien und Filmförderung - Turyngia

Sächsische Landesmedienanstalt SLM Filmförderung - Saksonia

⁶ https://www.focusgermany.de/wp-content/uploads/240117_FocusGermany-final.pdf

Przykłady wykorzystania środków z niemieckich regionalnych funduszy filmowych⁷ w produkcjach europejskich oraz polskich:

Ingeborg Bachmann - podróż na pustynię [2023] reż. Margarethe von Trotta, biograficzna opowieść o parze pisarzy koprodukowana przez Niemcy, Szwajcarię, Austrię i Luksemburg, którą po niemieckiej stronie wsparły:

- 600 000 euro na dofinansowanie produkcji kinowej z Film- und Medienstiftung NRW
- 400 000 euro na produkcję z programu DFFF I
- 262 588 euro na dofinansowanie produkcji kinowej z FFA
- 80 000 euro na dofinansowanie dystrybucji z Film- und Medienstiftung NRW
- 25 000 euro na wsparcie dystrybucji światowej z FFA
- 16 000 euro na wsparcie Video on Demand z FFA.

Amerykańsko-niemiecka koprodukcja, kolejna odsłona popularnej serii

Igrzyska śmierci: Ballada ptaków i węży [2023] reż. Francis Lawrence, która w Niemczech otrzymała:

- 19 097 205 euro na produkcję z programu DFFF II
- 800 000 euro na produkcję z Film- und Medienstiftung NRW
- 750 000 euro na produkcję z Medienboard Berlin-Brandenburg (MBB)
- 120 000 euro na dofinansowanie dystrybucji z Medienboard Berlin-Brandenburg.

Niemiecko-francuska koprodukcja o uczuciu między nietypową parą

A E I O U - Szybki alfabet miłości [2022], reż. Nicolette Krebitz, którą wsparło środkami:

- 600 000 euro na produkcję z programów BKM
- 500 000 euro na produkcję z Medienboard Berlin-Brandenburg (MBB)
- 420 000 euro na produkcję z Funduszu Niemiecko-Francuskiego
- 431 600 euro na produkcję z programu DFFF I
- 100 000 euro na produkcję z Film- und Medienstiftung NRW
- 100 000 euro na produkcję z Mitteldeutsche Medienförderung (MDM).

W gorsecie [2022] reż. Marie Kreutzer, kostiumowa koprodukcja Austrii, Niemiec, Luksemburga, Francji i Węgier, która w Niemczech została dofinansowana przez:

- 61 701 euro na dofinansowanie produkcji kinowej z FFF Bayern
- 28 299 euro success loan z FFF Bayern
- 40 000 euro na dofinansowanie dystrybucji z FFF Bayern
- 80 000 euro na dofinansowanie dystrybucji z FFA
- 20 000 euro na dofinansowanie Video on Demand z FFA.

⁷ Struktura finansowania uwzględniająca środki publiczne, w tym środki przeznaczone na wsparcie dystrybucji, dostępna jest na portalu Crew United, przy poszczególnych tytułach w zakładce Dane projektu.

Girl You Know It's True [2023] reż. Simon Verhoeven, niemiecko-francuska koprodukcja opowiadająca historię grupy Milli Vanilli, która otrzymała niemieckie dofinansowanie:

- 3 636 942 euro na dofinansowanie produkcji kinowej z programu DFFF I
- 1 600 000 euro na dofinansowanie produkcji z FFF Bayern
- 1 150 000 euro na dofinansowanie produkcji kinowej z Medienboard Berlin-Brandenburg (MBB)
- 619 650 euro na dofinansowanie produkcji kinowej z FFA
- 250 000 euro na dofinansowanie dystrybucji z FFF Bayern
- 150 000 euro na dofinansowanie dystrybucji z Medienboard Berlin-Brandenburg (MBB)
- 14 500 euro na dofinansowanie dystrybucji z German Films

Hagen (2024), reż. Cyrill Boss, Philipp Stennert, miniseriał fantasy oparty o średniowieczną sagę ludową o Nibelungach, realizowany w niemiecko-czeskiej koprodukcji otrzymał:

- 1 467 324 euro na produkcję z programu GMPF
- 900 000 euro na produkcję z FFF Bayern
- 500 000 euro na produkcję z Medienboard Berlin-Brandenburg (MBB).

W trójkącie [2022], reż. Ruben Östlund, zdobywca Złotej Palmy koprodukcja pomiędzy Szwecją, Niemcami, Francją i Danią uzyskała wsparcie:

- 317 500 euro łączne dofinansowanie z FFA (usługi medialne, dofinansowanie dystrybucji, Video on Demand)
- 300 000 euro dofinansowanie produkcji z Medienboard Berlin-Brandenburg
- 50 000 euro dofinansowanie dystrybucji z MOIN Filmförderung Hamburg Schleswig-Holstein.

Polskie produkcje

Wśród polskich filmów korzystających w ostatnich latach z dofinansowania z niemieckich funduszy regionalnych znajdują się zróżnicowane produkcje. Poczynając od filmów uznanych twórców jak polsko-niemiecka koprodukcja **Śniegu już nigdy nie będzie** [2020] w reżyserii Małgorzaty Szumowskiej i Michała Englerta, która otrzymała dofinansowanie z Funduszu Polsko-Niemieckiego (50 000 euro), programu DFFF I (200 000 euro) oraz wsparcie dystrybucji z funduszu Film- und Medienstiftung NRW (30 000 euro), po filmy debiutantów jak **Rzeczy niezbędne** [2024] w reżyserii Kamili Tarabury, które MOIN Filmförderung Hamburg Schleswig-Holstein wsparł kwotą 200 000 euro na produkcję.

Na finansowanie mogły też liczyć filmy dokumentalne - produkcja filmu **Putin's Playground** [2024] w reżyserii Konrada Szołajskiego została wsparta kwotą 23 200 euro z funduszu Normedia czy animowane jak **Jeszcze dzień życia** [2018] w reżyserii Raúla de la Fuente i Damiana Nenowa, który otrzymał 350 000 euro na produkcję oraz 40 000 euro na wsparcie dystrybucji z Filmförderung Hamburg Schleswig-Holstein.

Możliwe jest też uzyskanie wsparcia w zakresie dystrybucji dla projektów, które nie aplikowały wcześniej o wsparcie produkcji - tak było choćby w przypadku polsko-włoskiej, nominowanej do Oscara koprodukcji **Io** [2022] w reżyserii Jerzego Skolimowskiego, która otrzymała 40 000 euro z funduszu Film- und Medienstiftung NRW.

World Cinema Fund

Fundusz został założony w 2004 roku przez [Kulturstiftung des Bundes](#) (Niemiecką Federalną Fundację Kultury) i [Międzynarodowy Festiwal Filmowy w Berlinie](#). WCF koncentruje się na wspieraniu produkcji i dystrybucji filmów z Ameryki Łacińskiej, Karaibów i Pacyfiku, Afryki, Bliskiego Wschodu, Azji Środkowej i Południowo-Wschodniej, Kaukazu, a także Bangladeszu, Nepalu, Mongolii i Sri Lanki.

Lista kwalifikujących się krajów.

Fundusz zapewnia wsparcie w zakresie produkcji, postprodukcji i dystrybucji filmów pełnometrażowych i filmów dokumentalnych. Celem jest promowanie wysokiej jakości produkcji filmowej w regionach o słabej infrastrukturze filmowej, przy jednoczesnym wspieraniu różnorodności kulturowej w niemieckich kinach, a także wspieraniu współpracy pomiędzy niemieckimi i europejskimi producentami oraz partnerami w regionach i krajach WCF.

German-Turkish Co-Production Development Fund

Program wspierający development projektów filmowych i transmedialnych dla producentów z Turcji oraz niemieckich producentów z regionów Berlina-Brandenburgii i Hamburga-Szlezwicku-Holsztynu. Kwalifikują się projekty pełnometrażowych filmów fabularnych lub kreatywnych filmów dokumentalnych przeznaczonych do kinowej dystrybucji co najmniej w Turcji i Niemczech. W wyjątkowych przypadkach wsparcie mogą otrzymać też projekty filmów transmedialnych i telewizyjnych. Kwota wsparcia nie może przekroczyć 80% całkowitych kosztów developmentu, przy wymaganym własnym wkładzie producenta na poziomie co najmniej 20%. Wsparcie jest udzielane w formie warunkowo spłacalnej, bezodsetkowej pożyczki.

Canada Germany Digital Media Incentive

Program wspiera koprodukcje i współpracę w sektorze treści cyfrowych pomiędzy kanadyjskimi i niemieckimi producentami z Brandenburgii i Berlina. Projekty kwalifikujące się do finansowania muszą być przeznaczone do dystrybucji na platformach cyfrowych i mogą pochodzić z obszaru gier, formatów seriali, projektów multiplatformowych lub doświadczeń VR/AR. Zgłoszone projekty są oceniane na podstawie kryteriów takich jak stopień innowacyjności, kreatywne elementy, zgodność z grupami docelowymi i użytkownikami, kreatywność zespołu, a także wykorzystanie finansowania i harmonogram projektu. Program dysponuje środkami w wysokości 375 000 euro. Dofinansowanie jest udzielane w formie pożyczki zwrotnej.

Telewizja ARTE

Telewizja ARTE - nadawca publiczny, francusko-niemiecka sieć telewizyjna, finansowana wspólnie przez francuskich i niemieckich nadawców publicznych, czyli France Télévisions i ZDF, także wspiera produkcję filmową, szczególnie poprzez finansowanie koprodukcji międzynarodowych. Fundusze są przyznawane projektom filmowym lub telewizyjnym, które spełniają określone kryteria jakościowe, takie jak oryginalność fabuły, potencjał do przyciągania widowni i wartość artystyczna. Aby uzyskać dofinansowanie, producenci powinni złożyć swoje propozycje do odpowiednich koordynatorów ARTE w Niemczech lub Francji. Warto podkreślić, że ARTE jest szczególnie zainteresowana projektami, które mają potencjał na międzynarodowy sukces i spełniają wysokie standardy artystyczne.

ZDF Studios

ZDF Studios jest komercyjną spółką zależną ZDF, jednego z największych publicznych nadawców telewizyjnych w Europie. Grupa ZDF Studios, założona w 1993 roku z siedzibą w Moguncji w Niemczech, posiada ponad 30 bezpośrednich i pośrednich spółek zależnych i stowarzyszonych w Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii, zajmujących się produkcją telewizyjną, dystrybucją i usługami.

Jako dostawca usług dla ZDF, ZDF Studios pozyskuje międzynarodowych partnerów koprodukcyjnych do realizacji innowacyjnych, zakrojonych na szeroką skalę projektów z gwiazdorską obsadą, a także rekomenduje projekty koprodukcyjne z rynku międzynarodowego.

Jednym z celów Studio ZDF w zakresie koprodukcji jest identyfikacja projektów o światowym potencjale rynkowym z niemieckiego lub międzynarodowego rynku telewizyjnego, zabezpieczenie światowych praw do tych produkcji, a następnie poszukiwanie odpowiednich międzynarodowych partnerów koprodukcyjnych.

ARD Degeto Film GmbH

Degeto Film GmbH to firma zajmująca się handlem prawami filmowymi i produkcją dla stacji ARD, z siedzibą we Frankfurcie nad Menem. ARD Degeto Film GmbH angażuje się w międzynarodowe koprodukcje, wspierając produkcje o wysokiej jakości, jak na przykład seria ***Oderbruch***, która jest wynikiem współpracy firmy Syrreal Entertainment z CBS Studios i do której zdjęcia były realizowane także w Polsce.

KATALOG NIEMIECKICH PRODUCENTÓW I USŁUGODAWCÓW

Bazę filmowców i podmiotów funkcjonujących na niemieckojęzycznym rynku audiowizualnym (Niemcy, Austria, Szwajcaria) - producentów oraz usługodawców można znaleźć na portalu **Crew United**, europejskiej platformie networkingowej dla branży filmowej.

- [Produkcja filmowa](#)
- [Produkcja TV](#)
- [Firmy usługowe](#)
- [Postprodukcja](#)

CASE STUDY: *THE DELEGATION*

CASE STUDY: THE DELEGATION

Reżyseria: **Asaf Saban**

Produkcja: **Koi Studio, In Good Company, Gum Films, 2023**

Delegacja, film w reżyserii Asafa Sabana, to koprodukcja polsko-niemiecko-izraelska. Pomysł na film narodził się w Izraelu. Obowiązkowe wycieczki szkolne do miejsc pamięci Holokaustu zlokalizowanych głównie na terenie dzisiejszej Polski są jednym z bardziej kontrowersyjnych tematów dotyczących edukacji w Izraelu. Dla wielu młodych osób wyjazd do Polski w liceum, tuż przed rozpoczęciem obowiązkowej służby wojskowej, stanowi swoisty rytuał przejścia w dorosłe życie. Na styku wielkiej historii i codziennych nastoletnich przeżyć rodzą się wspomnienia kształtujące charaktery dorastających Izraelczyków. Gdy w 2017 roku w Cannes pierwszy raz poznałam Yoava Roeha producenta z Gum Films, na rynku krążyło już kilka tekstów dotyczących tej tematyki. Scenariusz *Delegation* napisany przez Asafa Sabana był jednym z nich. Dla Asafa był to debiutancki projekt zarówno w roli pełnometrażowego scenarzysty jak i reżysera. Gum Films otrzymało na niego niewielkie wsparcie developmentowe z Izraelskiego Funduszu Filmowego i rozpoczęło poszukiwania międzynarodowych partnerów.

Od początku oczywista była dla nich konieczność znalezienia partnera w Polsce, który przyjmie na siebie rolę nie tylko producenta wykonawczego (ze względu na zdjęcia realizowane w Polsce), ale także podejmie się finansowania filmu w Europie. Producenci z Gum Films, pomimo kluczowej roli, jaką pełnili w projekcie jako inicjatorzy filmu, byli otwarci na współpracę i nie wykluczali, że koproducent europejski obejmie docelowo funkcję producenta większościowego i wiodącego. Z punktu widzenia Koi Studio, które miało na swoim koncie jedynie mniejszościowe koprodukcje, było to niezwykle ciekawe wyzwanie. W rozmowach szybko pojawił się temat konieczności znalezienia trzeciego partnera. Mieliśmy świadomość, że w przeciwnym razie może być ciężko domknąć finansowanie, ale co wydawało się nawet ważniejsze – bez trzeciego partnera film nie będzie funkcjonował jako koprodukcja europejska, a na tym statusie bardzo nam zależało. Jako film europejski mogliśmy starać się o dofinansowanie z funduszy paneuropejskich – Kreatywnej Europy lub Eurimages, umocniłaby się też nasza pozycja na rynku.

Propozycja współpracy z Niemcami była pierwszym koprodukcyjnym kierunkiem, który rozważaliśmy. Po pierwsze, z polskiej perspektywy jest to kraj, z którym istnieje wspólny program finansowania filmów. Koi Studio miało już historię udanej współpracy z Polsko-Niemieckim Funduszem Filmowym, zarówno na etapie developmentu, jak i produkcji, zakończonej premierą filmu na festiwalu w Berlinie. Z drugiej strony, izraelski producent Yoav Roeh miał wieloletnią relację i zaufanie do doświadczonej niemieckiej producentki irańskiego pochodzenia Roshi Behesht Nedjad, właścicielki firmy In Good Company. Po trzecie, współpraca polsko-niemiecko-izraelska przy produkcji filmu, którego głównym tematem była pamięć o Shoah wydawała się naturalna.

Budżet filmu został oszacowany na około 6 000 000 złotych. Z niemiecką koproducentką podjęliśmy decyzję wnioskowania o dofinansowanie developmentu z Polsko-Niemieckiego Funduszu Filmowego. Jednym z pierwszych wyzwań, z którymi musieliśmy się zmierzyć było zbudowanie wiarygodnego uzasadnienia dla współpracy pomiędzy Polską i Niemcami przy hebrajskojęzycznym projekcie. Zależało nam na wyjaśnieniu, które będzie wykraczało poza przyczyny czysto merkantylne (dostępność finansowania) czy towarzyskie (znajomość pomiędzy koproducentami). W przyszłości zakładaliśmy oddanie stronie niemieckiej przynajmniej dwóch szefów pionów oraz realizację części zdjęć na terenie Niemiec, ale na tym etapie opieraliśmy się przede wszystkim o konsekwentnie zbudowaną narrację dotyczącą strategicznej współpracy pomiędzy naszymi

krajami w budowaniu postholokaustowego dyskursu. Udało się przekonać komisję i finalnie pierwsza dotacja została przyznana z PISF w wysokości 30 000 euro czyli 128 463 złotych w podziale pomiędzy koproducentów: Koi Studio 78 153 złotych; In Good Company 50 310 złotych. Następnym krokiem było zabezpieczenie finansowania na produkcję. W tym samym czasie koproducent izraelski zabezpieczył już dotację z Izraelskiego Funduszu Filmowego na produkcję filmu w wysokości 1 000 000 szekli [ok. 256 308 euro], a także 20 000 euro od dystrybutora Schemer i 50 000 euro od Telewizji YES.

Film otrzymał dofinansowanie z PISF na produkcję w priorytecie koprodukcji mniejszościowych w III sesji 2019 roku. Instytut wsparł film kwotą 1 300 000 złotych co stanowiło 100% wnioskowanej kwoty na dotację. Aplikowanie do Polsko-Niemieckiego Funduszu Filmowego uznawaliśmy za naturalną kontynuację na drodze finansowania projektu, które wraz z środkami z regionalnych funduszy filmowych - Łódzkiego Funduszu Filmowego oraz Regionalnego Funduszu Filmowego w Krakowie, umożliwiło nam domknięcie budżetu po stronie polskiej. Jednocześnie, projekt miał już zapewnionego międzynarodowego agenta sprzedaży - firmę New Europe Film Sales, która w ramach swojego udziału partycypowała w planie finansowania z MG [minimum guarantee] w wysokości 20 000 euro.

The Delegation (WT)

Plan finansowania, sierpień 2019
Kurs wymiany: 1 EUR = 4,36 PLN

In Good Company GmbH (Niemcy)		kwota całkowita		niemiecki wkład PLN	30,36%	1 843 822
złożone listopad 2019	MBB - Medienboard Berlin-Brandenburg - regionalny fundusz filmowy Berlina Brandenburgii	€ 120 000,00	100%	518 400,00 zł		
złożone listopad 2019	MDM - Mitteldeutsche Medienförderung - regionalny fundusz środkowych Niemiec	€ 100 000,00	100%	432 000,00 zł		
złożone lipiec 2019	Polsko Niemiecki Fundusz Filmowy	€ 31 000,00	100%	130 510,00 zł		
do złożenia	Eurimages	€ 150 000,00	100%	648 000,00 zł		
potwierdzone	MG New Europe Films Sales	€ 6 600,00	33%	28 512,00 zł		
potwierdzone	In Good Company - wkład finansowy	€ 20 000,00	100%	86 400,00 zł		
Suma Niemcy		€ 427 600,00		1 843 822,00 zł		

Koi Studio (Polska)		kwota całkowita		polski wkład PLN	44,45%	2 699 344
złożone wrzesień 2019	Polski Instytut Sztuki Filmowej	€ 300 925,93	100%	1 300 000,00 zł		
złożone lipiec 2019	Polsko Niemiecki Fundusz Filmowy	€ 69 000,00	100%	290 490,00 zł		
do złożenia	Polskie Regionalne Fundusze Filmowe [Łódź, Kraków]	€ 92 592,59	100%	400 000,00 zł		
do złożenia	Eurimages	€ 100 000,00	100%	432 000,00 zł		
potwierdzone	MG New Europe Films Sales	€ 6 600,00	33%	28 512,00 zł		
potwierdzone	Koi Studio - wkład finansowy	€ 57 486,57	100%	248 341,98 zł		
Suma Polska		€ 626 605,09		2 699 343,98 zł		

Gum Films (Izrael)		kwota całkowita		izraelski wkład PLN	25,19%	1 530 018
potwierdzone	Izraelski Fundusz Filmowy	€ 256 309,00	100%	1 107 254,88 zł		
potwierdzone	Schemer Distribution	€ 20 000,00	100%	86 400,00 zł		
potwierdzone	Nadawca / YES TV	€ 51 261,79	100%	221 450,93 zł		
potwierdzone	MG New Europe Films Sales	€ 6 600,00	33%	28 512,00 zł		
potwierdzone	Gum Films - wkład finansowy	€ 20 000,00	100%	86 400,00 zł		
Suma Izrael		€ 354 170,79		1 530 017,81 zł		
SUMA w EUR		€ 1 408 375,88		6 073 183,80 zł	100,00%	

PLAN FINANSOWANIA W 2019 ROKU NA ETAPIE SKŁADANIA WNIOSKU NA KOPRODUKCJĘ MNIJSZOŚCIOWĄ DO PISF

Solidne finansowanie ze strony polskiej stanowiło podstawę do podjęcia finansowania ze strony niemieckiej. W wyniku developmentu zabezpieczyliśmy też faktyczny wkład twórczy i finansowy partnerów niemieckich. Z punkty widzenia funduszy Mitteldeutsche Medienförderung (MDM) i Medienboard Berlin-Brandenburg (MBB) ważne było wiarygodne uargumentowanie regionalnego wydatkowania dotacji (minimum 150% lokalnego wydatkowania) oraz zaangażowanie lokalnych współpracowników. W Kolonii zaplanowaliśmy 7 dni zdjęciowych, a z rejonu MBB zatrudniliśmy montażystkę i dźwiękowca.

W listopadzie 2019 udało się zabezpieczyć 100 000 euro z funduszu Medienboard Berlin-Brandenburg. Kolejnym krokiem było aplikowanie do Funduszu Mitteldeutsche Medienförderung o taką samą kwotę. Jednocześnie udało się uzyskać dodatkowe środki z PISF, MDM i MBB poprzez dotację z Polsko-Niemieckiego Funduszu Filmowego, która finalnie wyniosła 50 000 euro po stronie polskiej i 43 000 euro po stronie niemieckiej.

Rok 2020 wraz z pandemią przyniósł spowolnienie w realizacji projektu, a także znacząco podniósł szacowane koszty produkcji. W kwietniu 2020 złożyliśmy wniosek do Eurimages zakładając całkowity koszt produkcji na poziomie 7,8 miliona złotych. Wiarygodna i partnerska struktura koprodukcji polsko-niemieckiej oraz uznanie statusu koprodukcji pomiędzy Polską a Izraelem i Niemcami a Izraelem na podstawie osobno funkcjonujących umów o koprodukcji pomiędzy tymi krajami, była kluczowym warunkiem pozyskania finansowania z funduszy europejskich. W sytuacji, w której film realizowany był w języku hebrajskim, z całkowicie izraelską obsadą, każdy element europejski był na wagę złota. Finalnie cała ekipa poza reżyserem składała się z twórców europejskich. Pomimo trójstronnej koprodukcji, dotacja Eurimages przypadła w planie finansowania tylko partnerom z Polski i Niemiec. Całkowita wysokość wsparcia wyniosła 290 000 euro.

The Delegation - PLAN FINANSOWANIA

Kurs wymiany: 1 EUR = 4,2821 PLN

In Good Company GmbH (Niemcy)		Niemiecki wkład EUR	Niemiecki wkład PLN	21.13%	1,662,205
potwierdzone	MBB - Medienboard Berlin-Brandenburg - regionalny fundusz filmowy Berlina Brandenburgii	€ 100,000	428,210.00 zł	5.44%	
złożone	MDM - Mitteldeutsche Medienförderung - regionalny fundusz środkowych Niemiec	€ 100,000	428,210.00 zł	5.44%	
potwierdzone	Polsko-Niemiecki Fundusz Filmowy - rozwój projektu	€ 11,749	50,310.99 zł	0.64%	
potwierdzone	Polsko-Niemiecki Fundusz Filmowy - produkcja	€ 43,200	184,986.72 zł	2.35%	
złożone	Eurimages	€ 95,000	406,799.50 zł	5.17%	
potwierdzone	MG New Europe Films Sales	€ 4,226	18,096.15 zł	0.23%	
potwierdzone	Odroczone wynagrodzenie Producenta	€ 10,000	42,821.00 zł	0.54%	
potwierdzone	In Good Company - wkład finansowy	€ 24,000	102,770.40 zł	1.31%	
potwierdzone	In Good Company - wkład finansowy	€ 20 000,00	100%	86 400,00 zł	
Suma Niemcy		€ 388,175.00	1,662,205.00 zł		

Koi Studio (Polska)		Polski wkład EUR	Polski wkład PLN	58.59%	4,608,552
potwierdzone	Polski Instytut Sztuki Filmowej	€ 303,589	1,300,000.00 zł	16.53%	
potwierdzone	Polsko-Niemiecki Fundusz Filmowy - rozwój projektu	€ 18,251	78,152.01 zł	0.99%	
potwierdzone	Polsko-Niemiecki Fundusz Filmowy - produkcja	€ 50,000	214,105.00 zł	2.72%	
potwierdzone	EC1 Łódź - Miasto Kultury (Łódzki Fundusz Filmowy)	€ 81,736	350,000.00 zł	4.45%	
automatyczne	Cash Rebate Polska	€ 280,236	1,200,000.00 zł	15.26%	
do złożenia 18.05.2020	Krakowskie Biuro Festiwalowe (Regionalny FF w Krakowie)	€ 46,706	200,000.00 zł	2.54%	
złożone	Eurimages	€ 215,000	920,651.50 zł	11.70%	
potwierdzone	MG New Europe Films Sales	€ 11,718	50,177.65 zł	0.64%	
potwierdzone	Koi Studio - wkład rzeczowy	€ 40,977	175,466.16 zł	2.23%	
potwierdzone	Koi Studio - wkład finansowy	€ 28,024	119,999.99 zł	1.53%	
Suma Polska		€ 1,076,237.00	4,608,552.00 zł		

Gum Films (Izrael)		Izraelski wkład EUR	Izraelski wkład PLN	20.28%	1,594,805
potwierdzone	Izraelski Fundusz Filmowy	€ 244,445	1,046,737.93 zł	13.31%	
potwierdzone	Shemer Distribution	€ 20,000	85,642.00 zł	1.09%	
potwierdzone	Nadawca / YES TV	€ 48,889	209,347.59 zł	2.66%	
potwierdzone	MG New Europe Films Sales	€ 4,056	17,368.20 zł	0.22%	
potwierdzone	Odroczone wynagrodzenie Producenta	€ 17,681	75,713.35 zł	0.96%	
potwierdzone	Gum Films - wkład finansowy	€ 37,364	159,996.38 zł	2.03%	
Suma Izrael		€ 372,435.00	1,594,805.00 zł		
SUMA w EUR		€ 1,836,847	7,865,563 zł	100.00%	

PLAN FINANSOWANIA W 2020 ROKU NA ETAPIE SKŁADANIA WNIOSKU DO EURIMAGES

W momencie podpisania umowy z Eurimages budżet filmu ustalony został na kwotę w 9,9 miliona złotych, czyli niemal o 4 miliony większą niż w początkowym planie finansowania. Na tak znaczny wzrost budżetu miały wpływ wspomniana wyżej pandemia i inflacja oraz będący ich skutkiem wzrost kosztów produkcji w Polsce. Warunkiem otrzymania dotacji po stronie niemieckiej i izraelskiej było rozpoczęcie produkcji przed końcem 2021 roku.

Weszliśmy w zdjęcia uciekające w październiku z nadal znaczącą dziurą budżetową na poziomie około 1 000 000 złotych. Konieczność terminowego wydawania środków pozyskanych w zagranicznych funduszach publicznych zmusiła nas do rozpoczęcia zdjęć pomimo niezamkniętego w pełni budżetu. *Gap financing* opierał się w dużej mierze o pozyskanie finansowania z polskiego systemu zachęt.

W związku z tym w interesie strony polskiej było opóźnienie produkcji tak, aby jak najwięcej kosztów przypadło na rok 2022, aby mogły zostać objęte okresem kwalifikowalnym przy rozliczeniu zachęt. Jednak na skutek sporu z PISF o zasadność kwalifikowania środków pochodzących spoza Unii Europejskiej jako pomoc publiczną, co miało bezpośredni wpływ na możliwą wysokość wnioskowanego wsparcia z systemu zachęt, proces przyznawania środków trwał o wiele dłużej niż pierwotnie zakładaliśmy. Finalnie, pomimo pozytywnej decyzji i przyznania zachęty w wysokości 1 200 000 złotych musieliśmy odstąpić od umowy, ze względu na niemożność zgromadzenia wystarczającej ilości kosztów kwalifikowanych w okresie objętym umową.

W tej sytuacji finansowanie po stronie polskiej zostało domknięte przez wkład koprodukcyjny i *presale* licencji do Canal+ oraz wkłady rzeczowe koproducentów po stronie polskiej, w tym przede wszystkim firmy Haka Films, która przez cały okres produkcji pełniła funkcję producenta wykonawczego, a jej właściciel – Tomasz Morawski spinał projekt jako producent liniowy.

The Delegation

REŻ. ASAF SABAN

PROD. YOAV ROEH (GUM FILMS) // ROSHANAK BEHESHT NEDJAD (IGC), AGNIESZKA DZIEDZIC (KOI STUDIO)

Kurs wymiany: 1 EUR = 4,2821 PLN

In Good Company GmbH (Niemcy)		Niemiecki wkład EUR	Niemiecki wkład PLN	23.81%
potwierdzone	MBB - Medienboard Berlin-Brandenburg - regionalny fundusz filmowy Berlina Brandenburgii	€ 100,000.00	428,210.00 zł	4.31%
potwierdzone	MDM - Mitteldeutsche Medienförderung - regionalny fundusz środkowych Niemiec	€ 100,000.00	428,210.00 zł	4.31%
potwierdzone	Niemiecko-Polski Fundusz Filmowy - rozwój projektu	€ 11,749.14	50,310.99 zł	0.51%
potwierdzone	Niemiecko-Polski Fundusz Filmowy - produkcja	€ 43,200.00	184,986.72 zł	1.86%
potwierdzone	DFFF	€ 119,185.63	510,364.79 zł	5.14%
potwierdzone	Eurimages	€ 88,870.97	380,554.38 zł	3.83%
potwierdzone	MG New Europe Films Sales	€ 4,762.00	20,391.36 zł	0.21%
potwierdzone	In Good Company - wkład finansowy	€ 84,309.00	361,019.57 zł	3.64%
Suma Niemcy		€ 552,076.74	2,364,047.82 zł	

Koi Studio (Polska)		Polski wkład EUR	Polski wkład PLN	54.95%
potwierdzone	Polski Instytut Sztuki Filmowej - dotacja na produkcję	€ 373,648.44	1,600,000.00 zł	16.11%
potwierdzone	Polsko-Niemiecki Fundusz Filmowy - rozwój projektu	€ 18,250.86	78,152.01 zł	0.79%
potwierdzone	Polsko-Niemiecki Fundusz Filmowy - produkcja	€ 50,000.00	214,105.00 zł	2.16%
potwierdzone	EC1 Łódź - Miasto Kultury (Łódzki Fundusz Filmowy)	€ 81,735.60	350,000.00 zł	3.52%
potwierdzone	Krakowskie Biuro Festiwalowe (Regionalny FF w Krakowie)	€ 67,723.78	290,000.00 zł	2.92%
potwierdzone	Eurimages	€ 201,129.03	861,254.62 zł	8.67%
potwierdzone	MG New Europe Films Sales	€ 10,990.00	47,060.28 zł	0.47%
potwierdzone	Canal + - wkład koprodukcyjny	€ 151,794.68	650,000.00 zł	6.55%
potwierdzone	Canal + - licencja presale	€ 58,382.57	250,000.00 zł	2.52%
potwierdzone	HAKA FILMS - wkład rzeczowy	€ 70,059.08	300,000.00 zł	3.02%
potwierdzone	Koi Studio - wkład rzeczowy	€ 48,479.60	207,594.50 zł	2.09%
potwierdzone	Koi Studio - wkład finansowy	€ 142,310.24	609,386.62 zł	6.14%
Suma Polska		€ 1,274,503.88	5,457,553.03 zł	

Gum Films (Izrael)		Izraelski wkład EUR	Izraelski wkład PLN	21.24%
potwierdzone	Izraelski Fundusz Filmowy	€ 244,445.00	1,046,737.93 zł	10.54%
potwierdzone	Nadawca YES TV	€ 48,889.00	209,347.59 zł	2.11%
potwierdzone	MG New Europe Films Sales	€ 4,248.00	18,190.36 zł	0.18%
potwierdzone	Odroczone wynagrodzenie Scenarzysty	€ 45,000.00	192,694.50 zł	1.94%
potwierdzone	Gum Films - wkład finansowy	€ 150,000.00	642,315.00 zł	6.47%
Suma Izrael		€ 492,582.00	2,109,285.38 zł	
SUMA w EUR		€ 2,319,162.62	9,930,886.22 zł	100.00%

FINALNY PLAN FINANSOWANIA FILMU 2023

Premiera filmu odbyła się w 2023 roku na festiwalu Berlinale. *Delegation* jest jednym z nielicznych tytułów, któremu udało się zabezpieczyć finansowanie z PISF, MDM, MBB i ponadto z Polsko-Niemieckiego Funduszu Filmowego na etapie zarówno developmentu, jak i produkcji. Pozostając filmem hebrajskojęzycznym jest przykładem produkcji o bardzo naturalnej i organicznej naturze koprodukcyjnej pomiędzy Polską i Niemcami, która stanowiła bez wątpienia siłę napędową pozyskiwania finansowania. Pomimo licznych wyzwań związanych z układaniem planu finansowania w trzech krajach, z których każdy posiada inną walutę, a reżyser nie pochodzi z kraju wiodącego i większościowego producenta, współpraca przy tym projekcie była w pełni logicznie uzasadniona. Zasadność koprodukcji znajdowała odbicie i argumentację na wszystkich poziomach i nie była wytworem sztucznie stworzonym na potrzeby regulaminów funduszy. W tym upatruję jej największą siłę.

Agnieszka Dzedzic, producentka Koi Studio

Agnieszka Dzedzic - Założycielka Koi Studio, obecnie także producentka kreatywna w Aurum Film. Absolwentka prestiżowych programów szkoleniowych: EAVE, EAVE Puentes i ACE. Za swój pierwszy film *Małe sztuczki* otrzymała nagrodę dla Debiutującego Producenta. W 2023 r. wyróżniona nagrodą dla Najlepszego Producenta na Krakowskim Festiwalu Filmowym za dokument *Radical Move* oraz nominowana do nagrody Female Voice dla wybitnie uzdolnionych kobiet, które na co dzień aktywnie działają w polskiej branży filmowej, przyznawanej w trakcie festiwalu Mastercard OFF Camera.

FOCUS ON POLAND

Opracowanie merytoryczne: Anna E. Dziejcio

Współpraca: Irena Gruca-Rozbicka

Opracowanie case study: Agnieszka Dziejcio

Koordinacja publikacji: Marzena Cieślik

Kierowniczka projektu: Marta Krymarys

Korekta: Grażyna Szymańska

Opracowanie graficzne: Dominik Jaksik

Wydawca: Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych
ul. Chełmska 21 bud. 28c, 00-724 Warszawa
biuro@kipa.pl

Warszawa, październik 2024

Wszelkie prawa zastrzeżone

Dane sumaryczne w tabelach pochodzą z podanych w odnośnikach źródeł, wydawca publikacji nie ingerował w ich wartości.

Publikacja powstała w ramach projektu Focus on Poland dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Rozwój Sektorów Kreatywnych, którego operatorem jest Centrum Rozwoju Przemysłów Kreatywnych.

www.kipa.pl

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z programu Rozwój Sektorów Kreatywnych

Centrum
Rozwoju
Przemysłów
Kreatywnych